

عوامل مؤثر بر سرمایه گذاری بخش خصوصی در صنایع تبدیلی بخش کشاورزی لرستان

محمد جعفری^۱، معصومه مطلبی^۲، بهزاد ملکی حسنونند^۳، حسن دوستی^۴

استادیار اقتصاد، دانشگاه لرستان

دانشجوی دکتری اقتصاد، دانشگاه لرستان

دانشجوی دکتری اقتصاد، دانشگاه لرستان

دانشجوی دکتری اقتصاد، دانشگاه لرستان

چکیده

مطالعه حاضر به بررسی عوامل مؤثر بر سرمایه گذاری بخش خصوصی در صنایع تبدیلی کشاورزی در استان لرستان می پردازد. در این مطالعه به بررسی تأثیر تولید ناخالص داخلی، مخارج سرمایه گذاری دولت، شاخص نااطمینانی بر سرمایه گذاری بخش خصوصی در بخش کشاورزی در استان لرستان پرداخته شده است. برای این منظور از آمار سری زمانی بصورت سالانه طی دوره ۱۳۷۹ تا ۱۳۹۰ برای استان لرستان و از روش ARDL استفاده شده است. نتایج حاصل از مطالعه نشان می دهد که، تولید ناخالص داخلی و مخارج دولت تأثیر مثبت و معنادار بر رشد سرمایه گذاری بخش خصوصی در صنایع تبدیلی کشاورزی دارد. همچنین نااطمینانی نیز تأثیر مثبت و بسیار کوچک بر سرمایه گذاری بخش خصوصی در صنایع تبدیلی کشاورزی دارد. واژه های کلیدی: سرمایه گذاری خصوصی، بخش کشاورزی، مدل ARDL

۱- مقدمه

سرمایه گذاری همواره بعنوان یکی از موضوعات اصلی در اقتصاد کلان مطرح است و نقش مهمی در رشد اقتصادی کشورها به لحاظ افزایش بهره وری و ارتقای تکنولوژی دارد. یکی از بهترین روشهای توسعه اشتغال و افزایش درآمد در مناطق روستایی ایجاد و توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی و صنایع روستایی است. از سوی دیگر ایجاد صنایع تبدیلی و تکمیلی، مؤثرترین راهکار برای کاهش حجم ضایعات کشاورزی به شمار می رود. هم اکنون نیز ضایعات بخش کشاورزی حدود ۳۰ درصد است که ارزش این حجم از ضایعات ۳ تا ۵ میلیارد دلار برآورد می شود. (مریم رحمانی، ۱)، توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی

۱. mohjafari@gmail.com

۲. masoumehmotallebi@yahoo.com

۳. behzadmaleki1393@gmail.com

۴. h_dusti@yahoo.com

در دو دهه اخیر به صورت یک راهبرد مشخص در امر توسعه و برنامه ریزی روستایی در دستور کار بخش کشاورزی قرار گرفته است.

صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی به صناعی اطلاق می شود که با کمک آن می توان بخشی از محصولات زراعی و باغی را با کاربرد روشهای فیزیکی و شیمیایی تغییر وضع داده و بدین وسیله ماندگاری این محصولات را بیشتر و مصرف و عرضه آن را مناسب تر نمود. در مجموع از طریق این نوع صنایع می توان ارزش اقتصادی محصولات را بالاتر برد.

استان لرستان در زمینه صنایع تبدیلی و غذایی کشور از لحاظ تعداد این صنایع رتبه ۲۲، از لحاظ سرمایه گذاری رتبه ۲۱ و از لحاظ اشتغال مربوط به این صنایع رتبه ۲۱ را در بین استانهای کشور دارد. که با توجه به ظرفیتهای عظیم لرستان در زمینه صنایع تبدیلی جایگاه خوبی نیست. (بهاروند، مدیر امور باغبانی سازمان جهاد کشاورزی)، استان لرستان ظرفیت تولید ۳ میلیون تن محصولات کشاورزی را دارد، اما در حال حاضر ۲ میلیون تن محصول تولید می شود که از این میزان بیش از ۵۰۰ هزار تن در تمامی بخش ها محصول مازاد بر مصرف دارد که طبیعتا هدایت آن می تواند ارزش افزوده محصول را بالاتر ببرد. (غضنفری، رئیس جهاد کشاورزی استان لرستان)

این استان با داشتن بیش از ۸۴۰۰۰۰ هکتار اراضی کشاورزی و تولید سالانه بیش از ۲ میلیون و ۵۰۰ هزار تن انواع محصول، وجود ۶/۵ میلیون رأس دام سبک و سنگین، و کسب رتبه اول تکثیر بچه ماهی و رتبه دوم تولید ماهی در بین استانهای غیر ساحلی کشور، تنها ۱۰ درصد از سهم صادرات محصولات غیر نفتی در کشور را در سال ۹۰ به خود اختصاص داده است. (آمار سازمان جهاد کشاورزی)، این آمار نشان می دهد با وجود برخورداری از این ظرفیت بالا بویژه در بخش کشاورزی، تا کنون راهکار مؤثری برای استفاده از این توانمندی ها، تدوین و اجرایی نشده است. و تولیدات کشاورزی، بویژه حبوبات استان لرستان در هیچ جای کشور با نام این استان شناخته شده نیست. این در حالی است که توجه به این حوزه می تواند بخش اعظمی از نیاز کشور را تأمین کند و باعث رونق صادرات و درآمدزایی از این طریق شود. همچنین توجه به این بخش می تواند بخش اعظمی از بیکاری استان لرستان را برطرف کند. به گفته کارشناسان این حوزه، ایجاد و توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی، از جمله راهکارهای اساسی رونق بخشیدن به بخش کشاورزی است.

در این مقاله تلاش شده است با بررسی عوامل مؤثر بر سرمایه گذاری بخش خصوصی در صنایع تبدیلی بخش کشاورزی، راهکارهایی برای توسعه این بخش در استان لرستان ارائه شود.

فروض تحقیق

- ۱- افزایش تولید ناخالص داخلی، باعث افزایش سرمایه گذاری بخش خصوصی در صنایع تبدیلی کشاورزی استان لرستان می شود.
- ۲- افزایش مخارج مصرفی دولت، باعث کاهش سرمایه گذاری بخش خصوصی در صنایع تبدیلی کشاورزی استان لرستان می شود.
- ۳- افزایش مخارج سرمایه گذاری دولت، باعث افزایش سرمایه گذاری بخش خصوصی در صنایع تبدیلی کشاورزی استان لرستان می شود.
- ۴- افزایش نرخ بهره، باعث کاهش سرمایه گذاری بخش خصوصی در صنایع تبدیلی کشاورزی استان لرستان می شود.